

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПОЛІГРАФІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В роботі досліджено перспективи розвитку українських поліграфічних підприємств у контексті розвитку технологій та сучасних тенденцій розвитку економіки України.

Ключові слова: поліграфічні підприємства, перспективи розвитку, управління підприємством

Abstract

The prospects of development of Ukrainian printing companies in the context of technology development and modern tendencies of development of economy of Ukraine are investigated in the paper.

Keywords: printing companies, development prospects, enterprise management.

Вступ

Поліграфічна промисловість є однією зі стратегічно важливих галузей національної економіки України. Поліграфія та тиражування друкованої продукції довгий час займали важливе місце як у функціонуванні економіки, так і житті суспільства взагалі, проте на сьогодні набули широкого поширення електронні носії інформації, що спричинило суттєві зміни в діяльності поліграфічних підприємств. Це зумовлює необхідність вивчення перспектив розвитку поліграфічної галузі в Україні. Цю проблему досліджували такі вчені як Л. Є. Довгань [1], Є. М. Палига [2], Л. П. Шендерівська [3] та інші.

Метою роботи є визначення перспектив розвитку поліграфічних підприємств України.

Результати дослідження

Поліграфічна промисловість – галузь промисловості, яка займається виготовлення друкованої продукції в усіх її формах.

Раніше поліграфічну діяльність (код 18 за КВЕД) як правило поєднували з видавничою діяльністю (код 58 за КВЕД), тому говорили про існування «видавничо-поліграфічної галузі». На сьогодні таке об'єднання вже не є актуальним. Це пояснюється широким розвитком інформаційних технологій, а саме переходом книг, журналів, газет на електронні носії. Паперова продукція за таких умов є неконкурентоздатною, а тому поліграфічні підприємства відмовляються від її тиражу і переходять на інші виробництво інших видів друкованої продукції.

Зазначимо, що згідно даних Державної служби статистики України [4], в період з 2010 по 2018 рік кількість працівників, зайнятих у видавничій сфері, скоротилась з 40812 осіб до 18409 осіб і продовжує падати. Вартість виготовленої видавничої продукції з 2013 по 2017 рік зросла з 7261,3 млн. грн. до 9896 млн. грн., що при врахуванні значних темпів інфляції фактично є суттєвим спадом. Якщо видавництво в 2013 року за обсягами виробленої продукції можна було порівняти з лісовим господарством, то в 2017 році вартість видавничої продукції становила всього лише близько 40% вартості продукції лісового господарства.

Це свідчить про те, що поліграфічні підприємства зіштовхнулись з серйозною кризою галузі і вимушені вносити суттєві корективи в свою діяльність. На практиці це означає, що вони вимушені відмовитись від друку книг, журналів та газет, переорієнтувавшись на виготовлення рекламної та пакувальної продукції, канцелярських товарів (наприклад, зошитів) тощо.

Іншою істотною проблемою на шляху розвитку поліграфічної промисловості в Україні є відсутність сировини вітчизняного виробництва, причому це стосується не тільки складних хімічних сполук (такі як фарби та лаки), а навіть простого паперу. Фактично вітчизняні підприємства вимушені працювати з імпоротною сировиною, яку завозять переважно з країн ЄС. Це зумовлює

неконкурентоспроможність вітчизняної поліграфічної продукції на міжнародному ринку. Тому поліграфічні підприємства України у своєму розміщенні тяжіють до споживача і працюють переважно лише на ринку свого регіону.

Перешкодою на шляху розвитку вітчизняної поліграфічної галузі є також застарілість друкарського обладнання. Переважна більшість підприємств працює із застарілим устаткуванням та майже повністю зношеним устаткуванням, що зумовлює низьку ефективність праці та низьку рентабельність. Вирішити цю проблему можна лише шляхом заміни устаткування, проте в Україні промислове друкарське обладнання не виробляється. Підприємства вимушені купувати дороговартісне імпортне обладнання, проте власних грошей на таку модернізацію в них як правило не вистачає, оскільки вони є малорентабельними. Тобто утворюється замкнуте коло. Вийти з цього кола можна лише шляхом залучення кредитних ресурсів, проте кредити банків в Україні є дуже дорогими, а тому підприємства часто відмовляються йти на такий крок, продовжуючи працювати на старому обладнанні.

Зміну кількості зайнятих працівників та обсягів виготовленої продукції поліграфічної промисловості у 2013-2018 роках наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 – Динаміка зміни основних показників поліграфічної промисловості у 2013-2018 роках

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Обсяг виробленої продукції, млн. грн.	8636,4	10390,6	11820,5	14992,6	15521,2	дані відсутні
Чисельність працівників, осіб	26785	25440	20539	19887	20201	19677

З таблиці 1 видно, що кількість працівників, зайнятих у поліграфічній промисловості скоротилась на 7108 осіб (26,5%). Вартість виробленої продукції зросла майже удвічі з 8636,4 млн. грн. у 2013 році до 15521,2 млн. грн. у 2017 році, проте це пояснюється в основному інфляційними процесами.

Висновки

Отже, розвиток поліграфічних підприємств залежить, насамперед, від їх можливості адаптуватися до ринку, що змінюється, а також від ефективного проведення інноваційної діяльності. У подальшому продовжиться тенденція до скорочення друку книг, газет та журналів, а тому подальший розвиток поліграфічних підприємств пов'язаний з переорієнтацією на інші види поліграфічної діяльності (наприклад, перспективним є друк на пакувальній продукції). Серед поліграфічних підприємств лідерські позиції займуть ті підприємства, що будуть мати доступ до новітнього друкарського обладнання, оскільки від наявності ефективного обладнання залежить конкурентоздатність підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Довгань Л. Є. Стан та перспективи розвитку поліграфічної промисловості України / Л. Є. Довгань, Ю. П. Воржакова // Економіка та держава. - 2013. - № 6. - С. 34-38. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2013_6_12
2. Палига Є. М. Сучасні тенденції функціонування підприємств видавничо-поліграфічної галузі та альтернативи їх розвитку / Є. М. Палига, І. П. Босак // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. - 2016. - Вип. 1(2). - С. 285-290. - Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>
3. Шендерівська Л. П. Основні напрями розвитку підприємств поліграфічної галузі / Л. П. Шендерівська // Інтелект XXI. - 2015. - № 1. - С. 56-62. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2015_1_9
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Сахаров Віталій Вячеславович – студент групи МФК-18мі, Факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fm.mof14.sakharov@gmail.com

Науковий керівник: **Фурик Василь Григорович** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Sakharov Vitalij V. – Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: fn.mof14.sakharov@gmail.com

Supervisor: **Furyk Vasyl G.** – Cand. Sc. (Eng), Assistant Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia